

tilbagebetale, blive af ringe Værdi; men jeg skal bemærke, at selv i det høist usandsynlige Tilfælde, at Udviklingen skulde antage denne Retning, vilde jeg ansee det for heldigt; thi netop det maa betragtes som meget uheldigt, at Udviklingen har ført det med sig, at en væsentlig Deel af, hvad der betales for Jord, ikke svares i årlige Afgifter, men betales ved et Capitaludlæg ved Brugsforholdets Tiltrædelse. Foruden at nemlig den uheldige Hazard indtræder, som vi her søge at afværge — thi hvor Afgiften er årlig, betales den kun for de Aar, i hvilke den Vedkommende virkelig driver Jorden — er det jo indlysende, at det er meget uheldigt, at den tiltrædende Jordbruger skal udbetale sin Driftscapital til Godseieren og saaledes tiltræde sit Algerbrug med tomme Hænder, og at det vil være langt uønskeligere, at han kan beholde Indfæstningssummen og anvende den til sin Gaards Drift, selv om han derved paadrager sig en saa meget højere årlig Afgift, da denne rigelig vil indvindes ved Capitalens Anvendelse, saafremt denne finder Sted paa en fornøftig Maade. Endelig er det en Betragtning, som jeg maa tillegge stor Vægt, at under denne Form for Afgiften kan ogsaa den fattige Huusmand, der har den fornødne Dydighed, faae Deel i Fæstegodset. En saadan Mand er udelukket, naar Afgiften bestaaer i et Capitaludlæg, som han ikke kan tilveiebringe, medens han i mange Tilfælde ved sin Arbejdsomhed og Dydighed vil kunne erhverve det Fornødne til at betale en højere årlig Afgift. Selv om ogsaa Godseieren efter den Anviisning, som den ærede Landsthingsmand har givet, skulde finde paa at frigjøre sig for Bestemmelsen i § 2 ved at lægge Bederlaget for Brugen af hans Fæstegaarde fra Indfæstningen over paa de årlige Afgifter, vilde jeg ansee det for ønseligt.

Jeg har til hvad jeg tidligere har bemærket kun at tilføje et Par Ord med Hensyn til en Ytring af den høitærede Minister. Det vil blive Gjenstand for den alvorligste Overveielse i Udvalget imellem Sagens 2den og 3die Behandling, om man vil tilraade at optage den Bestemmelse i Udfæstets § 2, at der kun skal være Spørgsmaal om en saadan Tilbagebetaling

i det Tilfælde, at Fæstet ikke overdrages til en af Livsarvingerne, altsaa til et af Børnene eller Søigerbørnene. Efter en Ytring, som her er falder, vil det jo sees, at hvad end Udfæstet bliver i Udvalget, vil Bestemmelsen neppe blive eenstemmig tilraadet. Jeg troer ogsaa, at den fra enkelte Sider kan frembyde Betænkelighed. Vi have igaar talt om det Betænkelige i at opoffre 1 for 9; her er nu Spørgsmaal om at opoffre 9 for 1, hvilket formeentlig ikke vil formindste Betænkeligheden; men jeg vil indrømme, at det er en Betragtning, som man i mange Tilfælde maa sætte sig ud over og som ogsaa Udvalget selv ved sit Forslag til den vedtagne § 2 har sat sig ud over, idet man haaber og ventet, at naar en af Familien betragtes som hele Familien, vil denne ene paa anden Maade sørge for sine Sødfænde og Slægtninge, en Forudsætning, som rigtignok ikke altid holder Stik i Virkeligheden. Dette kunde altsaa tale for, at naar kun een af Familien opnaaede Noget, kunde de 9 andre Børn, som den ærede Minister talte om, finde sig i at gaae tomhændede bort; men en Betænkelighed, der bliver tilbage, er den, at man kommer ud af Sammenhængen med de øvrige Paragrapher, thi der er sagt, at de Rettigheder eller Erstatninger eller Krav, som ere erhvervede af Fæsteren imod Godseieren, skulle, naar Fæsteren dør, eller naar Enken paany gifter sig og altsaa forsvaavidt aldeles correct betragtes som afdød, tilflyde Doet og deles efter Arvelovens almindelige Regler. Hvor altsaa Forholdet i Familien er saa godt, som det ofte er Tilfældet, vil det jævnlige Sted, at Arvingerne for at blive ved Gaarden overdrage denne Rettighed til en Enkelt, imod at faae en Skifteextract, og navnlig vil det være Tilfældet, hvor Gaarden kan erhverves til Eieendom; men det vil ogsaa kun skee, naar der er et godt Familieforhold, og man kan antage, at de Andres Rettigheder vilde blive sikrede. Det er disse Betragtninger, som vilde blive Gjenstand for Overveielse, og jeg skal som sagt foranlede, at Sagen bliver drøftet i Udvalget efter den anbefaling, den ærede Minister har givet den. I intet Tilfælde kan jeg imidlertid ønske, at Lovudkastets § 2 bliver optaget af den Grund, thi det vil sees, at man ligesaa